

A HORIZONTÁLIS CSOPORTMENTESSÉGI RENDELETEK ÉS A HORIZONTÁLIS IRÁNYMUTATÁS FELÜLVIZSGÁLATA – A FŐBB JAVASOLT VÁLTOZTATÁSOK ÁTTEKINTÉSE

1. BEVEZETÉS

- (1) A Bizottság 2022. Március án/-én az érdekelt felekkel folytatott konzultáció céljából közzétette a kutatási-fejlesztési megállapodásokra (a továbbiakban: K+F csoportmentességi rendelet) és a szakosítási megállapodásokra (a továbbiakban: szakosítási csoportmentességi rendelet) vonatkozó felülvizsgált csoportmentességi rendelet tervezetét (a továbbiakban együttesen: horizontális csoportmentességi rendeletek) és az azt kísérő, horizontális együttműködési megállapodásokról szóló iránymutatás (a továbbiakban: horizontális iránymutatás) tervezetét. A horizontális csoportmentesítési rendeletek 2022. december 31-én vesztek hatályukat.
- (2) A horizontális csoportmentességi rendeletek hatálya alá tartozó kutatási-fejlesztési megállapodások formájában megvalósuló, versenyt támogató horizontális együttműködés elengedhetetlen a digitális és zöld átálláshoz, és hozzájárulhat a belső piac rezilienciájához. A horizontális csoportmentességi rendeletek megállapítják, hogy a bizonyos feltételeknek megfelelő kutatás-fejlesztési és szakosítási megállapodások mentesülnek a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésének alkalmazása alól, mert feltételezhető róluk, hogy megfelelnek a Szerződés 101. cikkének (3) bekezdésében foglalt mentességi követelményeknek. A horizontális csoportmentességi rendeletek ezért mentesítési szabályt hoznak létre a megállapodások e kategóriái számára.
- (3) A horizontális iránymutatás segítséget nyújt a horizontális csoportmentességi rendeletek értelmezéséhez és alkalmazásához, valamint a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének és 101. cikke (3) bekezdésének való megfelelés önértékeléséhez a K+F és a szakosodási megállapodások tekintetében, de a horizontális együttműködési megállapodások egyéb olyan típusai esetében is, amelyeket a horizontális csoportmentességi rendeletek nem mentesítenek. Ezek közé tartoznak a beszerzésre, az értékesítésre, a szabványosításra és a szabványfeltételekre vonatkozó megállapodások, de általában véve az információcsere is.
- (4) A konzultáció célja, hogy visszajelzéseket gyűjtsön az érdekelt felektől i. a felülvizsgált horizontális csoportmentességi rendelet tervezetéről és ii. a felülvizsgált horizontális iránymutatás tervezetéről. A javasolt változtatások célja az értékelésben azonosított, a 2021. május 6-án közzétett bizottsági szolgálati munkadokumentumban meghatározott problémák kezelése.¹
- (5) Az értékelésből kiderül, hogy a horizontális csoportmentességi rendeletek és a horizontális iránymutatás megkönnyíti a vállalatok számára a gazdaságilag kívánatos és a versenypolitika szempontjából hátrányos hatásoktól mentes együttműködést. Előmozdítják a versenyt, és jogbiztonságot nyújtanak a vállalkozások számára a horizontális együttműködési megállapodásaik kidolgozása és végrehajtása során. A horizontális csoportmentességi rendeletek és a horizontális iránymutatás ugyancsak megfelelnek a Bizottság, a nemzeti versenyhatóságok és a nemzeti bíróságok által gyakorolt adminisztratív felügyelet egyszerűsítésére irányuló célkitűzésüknek.

---

¹ Lásd: Bizottsági szolgálati munkadokumentum – A horizontális csoportmentességi rendelet értékelése, SWD(2021)103 final, 2021. május 6., https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-05/HBERs_evaluation_SWD_en.pdf

- (6) Az értékelés azonban rámutatott arra is, hogy a horizontális csoportmentességi rendeletek és a horizontális iránymutatás nem igazodik teljes mértékben az elmúlt tíz év gazdasági és társadalmi fejleményeihez, például a digitalizációhoz és a fenntarthatósági célok eléréséhez. A horizontális csoportmentességi rendeletek egyes rendelkezéseit a vállalatok merevnek és bonyolultnak találták, míg más rendelkezésekről úgy vélekedtek, hogy azok nem egyértelműek és nehezen értelmezhetők. A horizontális iránymutatás nyújtotta jogbiztonság szintje egyenetlennek bizonyult az érintett horizontális együttműködési megállapodások különböző típusai esetében.
- (7) A hatásvizsgálati szakasz 2021. júniusi kezdete óta² a Bizottság további bizonyítékokat gyűjtött a javításra szoruló területekről. Emellett nyilvános konzultációt és több célzott konzultációt folytatott a horizontális együttműködési megállapodások egyes típusairól. A Bizottság munkaértekezleteket is szervezett az érdekelt felek számára, és öt hatásvizsgálati támogató tanulmányt rendelt meg. További bizonyítékokat gyűjtött az érdekelt felekkel és a nemzeti versenyhatóságokkal folytatott megbeszélések során. A felülvizsgált horizontális csoportmentességi rendeletek és a horizontális iránymutatás tervezete figyelembe vesz minden eddig összegyűjtött bizonyítékot. Az ezekről a tervezetekről folytatott nyilvános konzultáció szerves részét képezi a Bizottság által végzett tényfeltárásnak. Tájékoztatást nyújt majd a hatásvizsgálathoz, amelyen a felülvizsgált horizontális csoportmentességi rendeletek és a felülvizsgált vertikális iránymutatás alapulnak majd.
- (8) Ez a magyarázó feljegyzés a felülvizsgált horizontális csoportmentességi rendeletek és a horizontális iránymutatás tervezetében javasolt főbb módosításokat ismerteti megállapodástípusonként, és kifejti, hogy ezek a változtatások hogyan kívánják kezelni az értékelés során azonosított problémákat, és ezáltal hogyan járulnak hozzá a horizontális csoportmentességi rendeletek és a horizontális iránymutatás célkitűzéseinek eléréséhez.

2. KUTATÁSI-FEJLESZTÉSI MEGÁLLAPODÁSOK – A FELÜLVIZSGÁLT K+F CSOPORTMENTESSÉGI RENDELET TERVEZETÉRE ÉS A HORIZONTÁLIS IRÁNYMUTATÁS AZT KÍSÉRŐ FEJEZETÉRE VONATKOZÓAN JAVASOLT MÓDOSÍTÁSOK

- (9) Az értékelésből kiderült, hogy a K+F csoportmentességi rendelet szövege nem igazodik kellőképpen az új termékek, technológiák és eljárások kifejlesztésére irányuló megállapodásokhoz, valamint az elsősorban egy adott célra vagy célkitűzésre irányuló K+F erőfeszítésekhez (úgynevezett „K+F pólusok”). A verseny folyamatos és hatékony védelmének biztosítása érdekében a felülvizsgált K+F csoportmentességi rendelet tervezete azt javasolja, hogy a továbbiakban ne mentesítsék azokat a megállapodásokat, amelyek esetében háromnál kevesebb versengő K+F erőfeszítés maradna a K+F-megállapodásban részes felek erőfeszítései mellett és azokkal összehasonlítható módon.
- (10) A vállalkozások K+F megállapodásokban való együttműködésének megkönnyítése, a megfelelő jogbiztonság megteremtése és az adminisztratív felügyelet egyszerűsítése érdekében a felülvizsgált K+F csoportmentességi rendelet tervezete a következőket is javasolja:
- a. a türelmi idő egyszerűsítése, amely abban az esetben alkalmazandó, ha a piaci részesedés a mentesség küszöbértéke fölé emelkedik,

---

² 2021. június 7-én a Bizottság bevezető hatásvizsgálatot tett közzé, amely itt érhető el: https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-06/HBERS_inception_impact_assessment.pdf

- b. új fogalommeghatározások beillesztése és a meglévők szövegezésének pontosítása,
  - c. a piaci részesedések – a piactól függően – az előző naptári év vagy az előző három év átlaga alapján történő kiszámítása (a jelenlegi K+F csoportmentességi rendelet csak az előző naptári évet tekinti számítási alapnak),
  - d. a „potenciális versenytársak” fogalommeghatározásának kismértékű módosítása, az árak kismértékű, de tartós emelkedésére való utalás eltávolításával,
  - e. a meglévő megfogalmazáson alapuló visszavonásról szóló cikk beillesztése a K+F csoportmentességi rendelet preambulumbekézdéseibe.
- (11) Ezen túlmenően a felülvizsgált horizontális iránymutatás-tervezet egy új szakaszt javasol, amely magyarázattal szolgál a K+F csoportmentességi rendelet alkalmazására, hogy segítsen a vállalatoknak jobban megérteni annak működését, valamint az abban használt különböző fogalmakat és fogalommeghatározásokat.

3. SZAKOSÍTÁSI MEGÁLLAPODÁSOK – A FELÜLVIZSGÁLT SZAKOSÍTÁSI CSOPORTMENTESSÉGI RENDELET TERVEZETÉRE ÉS A HORIZONTÁLIS IRÁNYMUTATÁS EZT KÍSÉRŐ FEJEZETÉRE VONATKOZÓAN JAVASOLT MÓDOSÍTÁSOK

- (12) Az értékelésben kiemelt, a szakosítási csoportmentességi rendelet hatályával kapcsolatos bizonytalanság tisztázása érdekében a felülvizsgált szakosítási csoportmentességi rendelet tervezete az „egyoldalú szakosítási megállapodások” fogalommeghatározásának több mint két félre való kiterjesztését javasolja (a jelenlegi szakosítási csoportmentességi rendelet szigorúan két fél közötti megállapodásokra utal). A felülvizsgált szövegtervezetek továbbá azt javasolják, hogy a horizontális alvállalkozási megállapodások – általában véve, és nem csak a termelés bővítését célzó megállapodások – élvezhessék a horizontális iránymutatásban foglalt mentesítési szabály előnyeit.
- (13) A felülvizsgált szakosítási csoportmentességi rendelet és a horizontális iránymutatás tervezetében javasolt további módosítások célja a vállalatok szakosítási megállapodásokban való együttműködésének megkönnyítése, a megfelelő jogbiztonság megteremtése és az adminisztratív felügyelet egyszerűsítése. E célból a felülvizsgált szakosítási csoportmentességi rendelet tervezete a következőket javasolja:
- a. a türelmi idő egyszerűsítése, amely abban az esetben alkalmazandó, ha a piaci részesedés a mentesség küszöbértéke fölé emelkedik,
  - b. új fogalommeghatározások beillesztése és a meglévők szövegezésének pontosítása,
  - c. a piaci részesedések kiszámítása – a piactól függően – az előző naptári év vagy az azt megelőző három év átlaga alapján (a jelenlegi csoportmentességi rendelet csak az előző naptári évet veszi alapul),
  - d. a „potenciális versenytársak” fogalommeghatározásának kismértékű módosítása, az árak kismértékű, de tartós emelkedésére való utalás eltávolításával,
  - e. a meglévő megfogalmazáson alapuló visszavonásról szóló cikk beillesztése a szakosítási csoportmentességi rendelet preambulumbekézdéseibe,
  - f. annak egyértelműbbé tétele, hogyan kell alkalmazni a piaci részesedési küszöbértéket, ha a megállapodás köztes termékekre vonatkozik.

- (14) Ezen túlmenően a felülvizsgált horizontális iránymutatás tervezete a következőket javasolja:
- a. a szakosítási csoportmentességi rendelet alkalmazását segítő új szakasz beillesztése annak érdekében, hogy segítsen a vállalatoknak jobban megérteni annak működését és az abban foglalt különböző fogalmakat és fogalommeghatározásokat, valamint
  - b. iránymutatás a hálózatmegosztási megállapodásokról – a szolgáltatásokat érintő termelési megállapodások konkrét példjaként.

4. A HORIZONTÁLIS IRÁNYMUTATÁS EGYÉB FEJEZETEIBEN JAVASOLT FŐBB VÁLTOZTATÁSOK

4.1. A horizontális iránymutatás bevezetője

- (15) A felülvizsgált horizontális iránymutatás tervezetének bevezető fejezete a következőket javasolja:
- a. A szöveg struktúrájának átalakítása a logikusabb folyamat biztosítása és a fenntarthatósági megállapodásokról szóló fejezet beillesztése érdekében. A koherencia biztosítása érdekében a fejezet összhangban van a vertikális iránymutatás-tervezettel,
  - b. további iránymutatás, amely segíti a vállalkozásokat megállapodásaiknak a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése szerinti önértékelésében, különös tekintettel a következőkre:
    - i. a horizontális együttműködési megállapodások súlypontjának meghatározása;
    - ii. a kulcsfontosságú fogalmak (vállalkozás, vállalkozások társulása, összehangolt magatartás stb.) pontosítása, a vonatkozó ítélkezési gyakorlattal összhangban;
    - iii. a 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása a közös vállalkozásokra és azok anyavállalataira, az ítélkezési gyakorlat alakulásának tükrében;
  - c. további iránymutatás a cél és hatás szerinti korlátozásokról, a közelmúltbeli ítélkezési gyakorlat figyelembevételével.

4.2. A közös beszerzésről szóló megállapodások (4. fejezet)

- (16) Célkitűzéseinek elérése érdekében a közös beszerzési megállapodásokról szóló fejezet a következőket javasolja:
- a. a szöveg szerkezetének kismértékű átalakítása az önértékelés megkönnyítése érdekében;
  - b. a közös beszerzési megállapodások típusainak további pontosítása, egyértelművé téve azt is, hogy a fejezet valamennyi ágazatra vonatkozik. Továbbá annak pontosítása, hogy az iránymutatás nemcsak a tényleges közös beszerzésekre vonatkozik, hanem a közös tárgyalásokra is (beleértve a szabványmegfelelőségi szempontból elengedhetetlen szabadalom hasznosítására jogosult felek által folytatott tárgyalásokat is);
  - c. a 101. cikk (1) bekezdése szerinti cél szerinti korlátozásokra vonatkozó iránymutatás kibővítése, egyértelművé téve a vevői kartellek és a közös beszerzési megállapodások közötti különbséget;

- d. aktualizált iránymutatás a hatás szerinti korlátozásokról, és az ítélkezési gyakorlatra való hivatkozás beillesztése, jelezve, hogy egyes szerződéses rendelkezések az EUMSZ 101. cikke (1) bekezdésének hatályán kívül eshetnek, ha azok objektíve szükségesek a közös beszerzési megállapodáshoz;
- e. a beszállítókat érő potenciális upstream kár forgatókönyvének tisztázása, és azon körülmények meghatározása, amelyek között kisebb a valószínűsége annak, hogy az alacsonyabb árakat a fogyasztókra hárítják át; magyarázat az alkufenyegetésekre vonatkozóan (és hogy ezeket a hatások alapján is értékelni kell);
- f. további magyarázatok a haszon fogyasztóknak való továbbadásának a 101. cikk (3) bekezdése szerinti értékeléséről szóló szakaszban.

4.3. Értékesítési megállapodás (5. fejezet)

(17) Célkitűzéseinek folyamatos elérése érdekében a felülvizsgált horizontális iránymutatás-tervezet értékesítési megállapodásokról szóló fejezete a következőket javasolja:

- a. kiegészítő iránymutatás a mezőgazdasági termékek értékesítésére vonatkozó megállapodásokra vonatkozó egyedi szabályokról;
- b. további iránymutatás az értékesítési megállapodásokban szereplő kibocsátáskorlátozás fő kockázatairól;
- c. további pontosítások az érintett piacokra és a versenyellenes hatásokra vonatkozóan;
- d. külön szakasz beillesztése az ajánlattételi konzorciumokról, és különösen az ajánlatokban egyénileg részt vevő felek közötti konzorciumi megállapodások értékeléséről, valamint az ilyen esetekben elvégzendő elemzésről.

4.4. Információcsere (6. fejezet)

(18) Célkitűzéseinek elérése érdekében a felülvizsgált horizontális iránymutatás-tervezet információcseréről szóló fejezete a következőket javasolja:

- a. új struktúra az önértékelés megkönnyítése érdekében;
- b. az információcsere különböző típusaira vonatkozó további iránymutatás a bevezetésben, többek között az adatmegosztás különböző típusaira vonatkozóan;
- c. további iránymutatás a bevezetésben a felvásárlásokkal összefüggő információcserékre és az uniós szabályozási kezdeményezésekből eredő információcserékre vonatkozóan;
- d. az üzleti szempontból érzékeny információk előzetes meghatározása a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése szerinti értékelésről szóló szakaszban. Ez a szakasz az úgynevezett cél szerinti jogsértésekre vonatkozó közelmúltbeli ítélkezési gyakorlattal is kiegészül;
- e. további iránymutatás számos, az önértékelés szempontjából releváns fogalomról, különösen a „valóban nyilvános információkról/adatokról”, az információk/adatok összesítéséről, az információk koráról, az egyoldalú nyilvánosságra hozatalról, a közvetett információcseréről (ezen belül a központi adatbázisról és szóbeli forgatókönyvekről és a harmadik fél segítőkről), valamint a közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatra való hivatkozásokról;
- f. iránymutatást tartalmazó új szakaszok az adatok felhasználásának korlátozására/ellenőrzésére irányuló intézkedésekről és az összegyűjtött információkhoz való hozzáférésről.

4.5. Szabványosítási megállapodások (7. és 8. fejezet)

- (19) Célkitűzéseinek elérése érdekében a felülvizsgált horizontális iránymutatás-tervezet szabványosítási megállapodásokról szóló fejezete a következők bevezetését javasolja:
- a. nagyobb rugalmasság a hatáselemzésben azáltal, hogy bizonyos körülmények között lehetővé teszik a szabványok kidolgozásában való korlátozottabb részvételt;
  - b. konkrétabb közzétételre vonatkozó követelmény és az általános közzététel elfogadása mint kivétel/kevésbé hatékony módszer i. a szabványba foglalandó technológia megalapozott kiválasztására és ii. a szabvány eredményéhez való tényleges hozzáférés biztosítására vonatkozó két célkitűzés elérésére;
  - c. hivatkozás arra, hogy az összes szellemi tulajdonjog-birtokos által felhalmozott maximális jogdíj előzetes nyilvánosságra hozatalát előíró szabványfejlesztési megállapodások elvben nem korlátozzák a versenyt az 101. cikk (1) bekezdése értelmében ;
  - d. további elemek annak értékeléséhez, hogy a javasolt licencdíj tisztességesnek, észszerűnek és megkülönböztetésmentesnek minősül-e;
  - e. hivatkozások a közös beszerzéseket taglaló fejezetben a hasznosítás engedélyezésével foglalkozó tárgyalócsoporthoz vonatkozó értékelési keretre;
  - f. a meglévő fejezet két részre bontása: az egyik a szabványosítási megállapodásokról (7. fejezet), a másik pedig a szabványfeltételekről szóló fejezet (8. fejezet).

4.6. Fenntarthatósági megállapodás (9. fejezet)

- (20) A horizontális iránymutatásra irányuló javaslatban egy fejezet a fenntarthatósági megállapodásokról szól. A fejezet javaslatot tesz a fenntarthatósági megállapodások fogalommeghatározására, és kifejti, hogy az ilyen megállapodások mikor nem tartoznak a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá. A fejezet arra vonatkozóan is javasol iránymutatást, hogy miként fogják értékelni a fenntarthatósági megállapodásokat, amennyiben azok az említett rendelkezés hatálya alá tartoznak, és a 101. cikk (3) bekezdése alapján egyedi mentességre jogosultak.
- (21) A javaslat szerint kiemelt figyelmet ajánlatos fordítani azokra a megállapodásokra, amelyek fenntarthatósági szabványokat határoznak meg, mivel várhatóan ez lesz a fenntarthatósági célkitűzések megvalósítására irányuló együttműködés leggyakoribb formája, és mivel a fenntarthatósági előírások eltérnek a 7. fejezetben tárgyalt technológiai szabványok típusaitól.

***